

24.7.2016

אישור "קרקעות הצפון" - האירוע הסביבתי של השנה

יישום התוכנית יוביל לפינוי חוות דלקים מיושנות וכאלה הממוקמות בסמוך לשכונות מגורים, יצמצם את שטחיהן ויצעיד קדימה את משק הדלק הישראלי

עו"ד דרור גדרון
פורסם: 08:22 23/07/2016

לפני כשבוע דחתה ועדת הערר של המועצה הארצית לתכנון ובנייה את [הערר על הקמת מתקן אחסון הדלקים בקרקעות הצפון](#) שהוגש על-ידי נציגה סביבתית וקיבלה את הערר שהגישה יוזמת התכנית, החברה הממשלתית שתיות נפט ואנרגיה בע"מ (תש"ן) בנוגע לתנאים שונים שנקבעו על ידי הוועדה המחוזית חיפה. בכך הוסרו החסמים הרגולטוריים האחרונים להקמת אחד הפרויקטים הסביבתיים החשובים המתוכננים לשנים הבאות.

מדובר בתוכנית שנמצאה שנים ארוכות בוועדת התכנון, המבקשת לראשונה לתכנן מחדש ולרכז את כל פעילות אחסון הדלק של החברה במפרץ חיפה באתר אחד, חדיש ומודרני, המספק מענה לצרכי משק הדלק לשנים ארוכות.

התוכנית מיועדת להקים חוות אחסון לנפט גולמי ותזקיקים, שתחליף את טרמינל קרית חיים שהוקם בשנות ה-30 של המאה הקודמת - בימי המנדט הבריטי, את אתר אחסון התזקיקים באלרואי (השוכן בקרית טבעון) וכן בשלב הראשון כשליש מחוות המכלים המצויה בנמל חיפה. האתר החדש ישתרע על כ-600 דונם בלבד - שטח הקטן בחצי משטחם הכולל של המתקנים כיום (כ-1,200 דונם). יתרה מכך, הקמת החווה החדשה תאפשר לחברות הדלק לפנות את מתחם חוף שמן ולהשתמש בשירותי המתקן החדש שיוקם.

למרבה ההפתעה, עם פרסום ההחלטה הזדרזו גורמים רבים לבקר את החלטה באופן פופוליסטי בוטה למדי, עד כדי כינויה "פיגוע סביבתי", ותוך התעלמות מוחלטת ממהותה של התוכנית והחלופות האחרות שהוצעו. על אף הביקורת החריפה על התוכנית, אף אחד מבין המבקרים לא הציע אלטרנטיבה או פתרון כלשהו שיוכל להחליפה. למעשה, האלטרנטיבה לפי המתנגדים היא לבטל את התוכנית ולהיות במקומות בהן מצויות החוות כיום. האם דבר זה עדיף?

היתרונות הסביבתיים של התוכנית לא יכולים להיות במחלוקת - חוות המכלים קרקעות הצפון אמורה לקום בצמוד למתחם בתי הזיקוק המרוחק יחסית מריכוזי אוכלוסייה ולהחליף חוות מכלים ישנות - כולל פינוי של טרמינל הדלק בקרית חיים, משימה לה שותפים מדינת ישראל, עיריית חיפה ותש"ן.

טרמינל קרית חיים, שהוקם על ידי הבריטים בחולות הריקים של מפרץ חיפה מהווה כיום חלק מהמתחם האורבני שהתפתח באזור בעשורים האחרונים. תושבי רחוב דגניה מצפון לחוות המכלים, מעלים טענות נגדו, ועסקים בהם שוהה ציבור נצמדים לגדרותיו. גם רצועת חוף מקסימה באורך של כ-800 מטר זוכה לגדר ביטחונית מחייבת המציאות. רק הקמת חוות קרקעות הצפון תאפשר את פינוי טרמינל קרית חיים.

כולם מבינים ללבם של תושבי חיפה, שכמו כולם, לא רוצים את התעשייה בחצרם האחורית. אך אין לשכוח כי תעשייה זו מפרנסת עשרות אלפי בתי אב באזור ומאפשרת קיום וקיימות לאלפי עובדים נוספים התומכים בתעשייה ענפה זו. אבל גם תושבי חיפה ומנהיגי הציבור בה, חייבים לשקול את החלופות - החלופה היחידה כיום היא הותרת המתקנים הקיימים והמיושנים במקומם ומצבם הנוכחי.

החלום של סיל וק תעשיית הדלק ממפרץ חיפה הוא לא חלופה אמיתית. את בתי הזיקוק שהקימו הבריטים לא ניתן להעביר למקום אחר. מיקום זה מחייב שתעשיית הדלק תישאר במפרץ. במצב נתון זה, החלופה הטובה והירוקה ביותר היא לרכז אותה במקום אחד, רחוק ככל הניתן מאוכלוסייה, ולהבטיח הקמה של מתקנים חדישים, בטוחים ונקיים והכל תוך הקפדה מלאה על הדרישות הרגולטוריות הקיימות.

ועדת הערר של המועצה הארצית שקלה את הדברים מתוך ראייה מאוזנת, המביאה בחשבון את אילוצי התעשייה וצרכיה לצד דרישה בלתי מתפשרת מהתעשייה לצמצם את השפעתה על הסביבה. כעת נותר רק לקוות שמשרד האוצר, שמימון הקמת הפרויקט מונח לפתחו, ימצא בהקדם האפשרי את המתווה שיאפשר את הקמתו המהירה של הפרויקט.

עו"ד דרור גדרון הוא שותף במשרד אפרים אברמזון ושות', וייצג את חברת תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ (תש"ן) בערר בפני ועדת הערר של המועצה הארצית שדנה בתיק זה.